

OWEN MATTHEWS

ΛΕΥΚΗ

ΑΛΕΠΟΥ



Μετάφραση:  
ΟΛΓΑ ΓΚΑΡΤΖΟΝΙΚΑ



ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ



# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

## ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1963

9

## ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ-5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

15

## ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

6-7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

53

## ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

8-9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

89

## ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ

9-10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

131

## ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ

10-14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

167

OWEN MATTHEWS

**ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ**

14-17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

203

**ΕΒΔΟΜΟ ΜΕΡΟΣ**

17-19 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

243

**ΟΓΔΟΟ ΜΕΡΟΣ**

19-20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

289

**ΕΝΑΤΟ ΜΕΡΟΣ**

20-22 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

329

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

385

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

393

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ-  
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ  
1963



*Σωφρονιστική Αποικία Αυστρηού Καθεστώτος Βορκούτλαγκ  
51, Αυτόνομη Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία του Κόμι,  
ΕΣΣΔ, Ιούνιος 1963*

Στο χλωμό λυκόφως της αρκτικής καλοκαιρινής νύχτας, τρεις άντρες έτρεχαν να σωθούν μέσα σε μια απέραντη θάλασσα από θάμνους και αγριόχορτα που έφταναν μέχρι το γόνατο. Αρκετά πίσω τους, ένα κτιριακό σύμπλεγμα φυλακών, περιζωμένο με αγκαθωτό συρματόπλεγμα, πρόβαλλε στο μισοσκόταδο σαν φωτεινό νησί. Μια προειδοποιητική φωτοβολίδα έσκισε τον ουρανό και έπεσε αργά στο έδαφος, ρίχνοντας έντονες μαύρες σκιές στο σύθαμπο.

Ψηλά, πάνω στη σκοπιά, ο διοικητής της σωφρονιστικής αποικίας έστρεψε τα κιάλια του προς τις μορφές των αντρών που δραπετεύαν, αγνοώντας τα σμήνη των κουνουπιών που πετούσαν γύρω του. Δίπλα του, ο υφιστάμενός του υποδιοικητής έφερε το χέρι στο μέτωπο για να προστατευτεί από τη λάμψη της φωτοβολίδας και κοίταζε με μισόκλειστα μάτια τις φιγούρες που απομακρύνονταν.

«Τρόικα. Κλασική περίπτωση». Η φωνή του γεροδεμένου αξιωματικού ήταν τραχιά, σαν σκουριασμένο καρφί σε μεταλλικό κουβά. «Δύο μεγαλύτεροι κατάδικοι και ένας νεαρός. Η αγελάδα».

Ο διοικητής χαμήλωσε τα κιάλια και κοίταξε τον υφιστάμενό του με αποστροφή.

«Η αγελάδα, ταγματάρχη Τσεμίζοφ;»

«Αν δεν βρουν φαγητό σε δυο τρεις μέρες, θα σπάσουν το κεφάλι του νεαρού και θα τον φάνε. Η αγελάδα».

«Πού θα βρουν φαγητό εκεί έξω, στην τούνδρα;»

Ο Τσεμίζοφ σήκωσε τους ώμους.

«Μπορεί να πετύχουν ντόπιους βοσκούς. Να τους κόψουν το λαρύγγι και να τους πάρουν το φαγητό. Συνέβη πριν κάνα δυο χρόνια».

«Και τα κατάφεραν οι δραπέτες; Ως την ελευθερία;»

«Ποια ελευθερία; Οι συγγενείς των δολοφονημένων βοσκών τους κυνήγησαν, τους έγδυσαν και τους άφησαν δεμένους χειροπόδαρα στην τούνδρα. Τους έφαγαν ζωντανούς τα κουνούπια και τα κοράκια». Ο Τσεμίζοφ κοίταξε για μια ακόμα φορά τις φιγούρες των αντρών που αχνοφαίνονταν, καθώς απομακρύνονταν στο λυκόφως. «Βρίσκονται σε εμβέλεια εξακοσίων... επτακοσίων μέτρων, σύντροφε συνταγματάρχη. Σε ένα λεπτό θα τους χάσουμε στη χαμηλή βλάστηση».

Ο διοικητής στράφηκε κουρασμένα σ' έναν νεαρό στρατιώτη που στόχευε τους δραπέτες με το σκοπευτικό τουφέκι, όση ώρα συζητούσαν οι ανώτεροί του.

«Καλώς», είπε ο συνταγματάρχης Αλεξάντερ Βάσιν. «Πυρ κατά βούληση».

## 2

*Λένινγκραντ, ΕΣΣΔ, Σεπτέμβριος 1963*

Το φως της λάμπας φώτιζε το ακατάστατο μπουντουάρ που ήταν καλυμμένο από χαρτιά με πρόχειρες σημειώσεις. Ο Αντρέι Φιόντοροφ έσβησε το τσιγάρο του στο αναποδογυρι-

σμένο καπάκι μιας πούδρας προσώπου και άναψε ένα ακόμα. Παίρνοντας βαθιά τζούρα, έσκυψε και κοίταξε εξεταστικά την αντανάκλασή του στο βρόμικο τζάμι του καθρέφτη.

Χριστέ μου, σκέφτηκε. Έχεις τα μαύρα σου τα χάλια. Ακόμα και για νεκρός.

Πίσω του ακούστηκε να παίζει στην κλειδαριά ένα κλειδί. Τρομαγμένος, ο Φιόντοροφ μάζεψε βιαστικά τα χαρτιά του σε μια στοίβα και τα γύρισε ανάποδα· το τραπέζι γέμισε στάχτες και μερικά καλλυντικά έπεσαν και κύλησαν στο πάτωμα.

«Ποιος είναι;»

«Αντρέι; Εσύ είσαι;»

Ο Φιόντοροφ πήρε την καρέκλα του, πλησίασε την πόρτα και σφήνωσε την καρέκλα κάτω από το χερούλι. Έπειτα την άνοιξε μια χαραμάδα. Μια ψηλή, λεπτή γυναίκα με γκρίζα μάτια στεκόταν μόνη στον έντονα φωτισμένο διάδρομο. Η Ξένια.

Απομακρύνοντας με μια κλοτσιά την καρέκλα, ο Φιόντοροφ άνοιξε την πόρτα, τράβηξε τη γυναίκα στο διαμέρισμα και ξανακλείδωσε. Η Ξένια άπλωσε το χέρι για ν' ανάψει το φως, αλλά εκείνος της άρπαξε τον καρπό. Το βλέμμα της περιεργάστηκε για λίγο το ταλαιπωρημένο του πρόσωπο, πριν τραβήξει το χέρι της και τον πάρει αγκαλιά.

«Θεέ μου! Αντρέι! Τι κάνεις εδώ; Πώς—»

Ο Φιόντοροφ την έκανε να σωπάσει μ' ένα παρατεταμένο φιλί κι ύστερα την απομάκρυνε απαλά.

«Σε ακολουθήσαν;»

Εκείνη κούνησε το κεφάλι εξακολουθώντας να τον κοιτάζει κατάματα.

«Τι συνέβη; Υποτίθεται ότι ήσουν στην Αμερική».

«Δεν μπορώ να σου πω».

«Είπες ότι θα έλειπες μήνες. Πέρασαν μόνο τρεις εβδομάδες».

«Μου έδωσαν καινούριες εντολές. Τις οποίες δεν μπορούσα να τηρήσω».

«Τι εννοείς; Τι ήθελαν να κάνεις;»

«Το μόνο που χρειάζεται να ξέρεις είναι ότι... δεν μπορούσα».

«Δεν μπορούσες ή δεν ήθελες;»

Αντί για απάντηση, ο Φιόντοροφ χαμογέλασε σφιγμένα ενώ στεκόταν στη σκιά που έριχνε το φως της λάμπας. Η Ξένια πισωπάτησε δυο βήματα και κάθισε μονοκόμματα στο κρεβάτι με τα διάσπαρτα πεταμένα ρούχα. Τα μάτια της λαμπύριζαν στο φως της λάμπας.

«Αρνήθηκες να τηρήσεις εντολές. Εντολές της KGB».

«Ναι».

«Πόσο χρόνο έχουμε;»

«Δεν ξέρω, Ξένια. Αλλά σε χρειάζομαι. Πρέπει να κρύψεις μερικά έγγραφα για λογαριασμό μου. Θα σου πω πού. Μην τα διαβάσεις. Ορκίσου μου. Απαγορεύεται να τα διαβάσεις».

«Κινδυνεύεις». Η φωνή της Ξένια ήταν ανέκφραστη και άτονη. Τα ανοιχτόχρωμα μάτια της καρφώθηκαν στα δικά του και εκείνος ένιωσε σαν να τον έλουζε κρύο νερό. Ο Φιόντοροφ στράφηκε προς το παράθυρο και πέρασε αργά τα χέρια του μέσα από τα μαλλιά του.

«Ναι. Δεν πρόκειται να με δεις για λίγο καιρό. Αλλά έχω ένα σχέδιο».

Η Ξένια σηκώθηκε αθόρυβα και τον αγκάλιασε από πίσω, ακουμπώντας το πρόσωπό της στην πλάτη του. Κάπου έξω, κάποιος γείτονάς της άνοιξε το ραδιόφωνό του και από τον διάδρομο ακούστηκε πνιχτά ο θόρυβος ενός στρατιωτικού εμβληρίου.

«Αντρέι. Θα σε σκοτώσουν;»

«Θα το προσπαθήσουν».

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

# 22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ– 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1963

Είσαι ισχυρός μόνον εφόσον δεν στερείς από κάποιον τα πάντα. Διότι ένας άνθρωπος στερημένος από τα πάντα παύει να είναι του χεριού σου. Είναι πάλι ελεύθερος.

ΑΛΕΞΑΝΤΡ ΣΟΛΖΕΝΙΤΣΙΝ

*Ο πρώτος κύκλος της κόλασης*



*Βορκούτλαγκ 51, 22 Νοεμβρίου 1963*

Ο Βάσιν έτρωγε μόνος του σ' ένα λιτό ξύλινο τραπέζι όταν από τον κρατικό σοβιετικό ραδιοσταθμό Μαγιάκ ακούστηκε η είδηση στην άδεια τραπεζαρία των αξιωματικών.

«Σύντροφοι ραδιοφωνικοί ακροατές. Διακόπτουμε το πρόγραμμά μας εξαιτίας μιας δυσάρεστης είδησης που λάβαμε μόλις από τη Νέα Υόρκη».

Ο Βάσιν σήκωσε απότομα το κεφάλι και κοίταξε το ογκώδες ηχείο σαν να ήταν οθόνη τηλεόρασης.

«Ανακοινώθηκε επισήμως ότι ο Τζον Κένεντι, πρόεδρος των ΗΠΑ, εξέπνευσε στο νοσοκομείο, αφού έπεσε θύμα επίθεσης την οποία λέγεται ότι πραγματοποίησαν ακροδεξιά στοιχεία. Ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Τζον Κένεντι και ο κυβερνήτης του Τέξας Τζον Κόναλι δέχτηκαν τα πυρά των δολοφόνων την ώρα που διέσχιζαν με ανοιχτό αυτοκίνητο τους δρόμους του Ντάλας. Σημειώθηκαν τρεις πυροβολισμοί. Μία από τις σφαίρες πέτυχε τον πρόεδρο στο κεφάλι...»

Η είδηση θα μπορούσε κάλλιστα να έρχεται από το φεγγάρι ή από κάποιον μακρινό, ζεστό και φωτεινό πλανήτη. Κάπου μακριά, πέρα από τα εκατοντάδες χιλιόμετρα τούνδρας και τάιγκας, υπήρχε ένας κόσμος όπου συνέβαιναν σημαντικά γεγονότα. Ο Βάσιν καταλάβαινε τις λέξεις του δελτίου ειδήσεων, αλλά το μυαλό του δεν μπορούσε να συλλάβει την εικό-

να τους, ούτε κάποιο νόημα. Πήγε να στρέψει την προσοχή του στη λαχανόσουπά του, αλλά ανακάλυψε ότι του είχε κοπεί η όρεξη.

Για έναν χρόνο σχεδόν, η Σωφρονιστική Αποικία Αυστηρού Καθεστώτος Βορκούτλαγκ 51 ήταν το βασίλειό του – και ο προσωπικός του Γολγοθάς. Ο Όλεγκ Μορόζοφ, κατάσκοπος των Αμερικανών, είχε συλληφθεί και είχε εκτελεστεί. Ο ανυποψίαστος προστάτης του Μορόζοφ, ο στρατηγός Ιβάν Σερόφ, είχε απομακρυνθεί από το πόστο του επικεφαλής της σοβιετικής στρατιωτικής υπηρεσίας πληροφοριών και είχε αποβληθεί από το Κόμμα. Και όλα αυτά χάρη στον Αλεξάντερ Βάσιν, αντισυνταγματάρχη της KGB. Ωστόσο, προκειμένου να τα καταφέρει στην τελευταία αποστολή του, ο Βάσιν είχε παρabiάσει κανόνες, είχε κόψει γέφυρες – είχε φτάσει μέχρι το σημείο να διαπράξει κάτι που ορισμένοι θα αποκαλούσαν προδοσία.

Μια πράξη που το αφεντικό του, ο στρατηγός Ορλόφ, επικεφαλής του μυστικοπαθούς Τμήματος Εσωτερικών Υποθέσεων της KGB, αποκάλεσε *όντως* προδοσία.

Όπως φοβόταν ανέκαθεν ο Βάσιν, η εκδίκηση του Ορλόφ ήταν αριστοτεχνική. Έστειλε τον απείθαρχο υφιστάμενό του στο Βορκούτλαγκ, την πιο διαβόητη σωφρονιστική αποικία της Σοβιετικής Ένωσης. Δεν τον έστειλε ως κρατούμενο –ο στρατηγός Ορλόφ τον λυπήθηκε ως προς αυτό τουλάχιστον– αλλά ως διοικητή της φυλακής. Η προαγωγή ήταν στην πραγματικότητα μια καταδίκη σε φυλάκιση. Σε τούτον τον παγωμένο κόσμο, διακόσια χιλιόμετρα βόρεια από το σημείο που παύουν να φυτρώνουν δέντρα, και τέσσερις ημέρες με το τρένο μακριά από τη Μόσχα, ο Βάσιν ένιωθε περισσότερο φυλακισμένος από ό,τι οι κατάδικοι για τους οποίους ήταν υπεύθυνος.

Κατά την περίοδο της ακμής του, τη δεκαετία του 1940, το Βορκούτλαγκ ήταν ένα αχανές αρχιπέλαγος από ορυχεία

και σωφρονιστικές αποικίες το οποίο απλωνόταν σε εκατοντάδες χιλιόμετρα στην άγονη Αρκτική Ζώνη με τη θαμνώδη βλάστηση. Κατά τη διάρκεια της εξουσίας του Στάλιν πέρασαν από το σύστημα των γκούλαγκ περίπου δεκαοχτώ εκατομμύρια Σοβιετικοί πολίτες, κατά κύριο λόγο πολιτικοί κρατούμενοι. Από αυτούς, οι εξακόσιες χιλιάδες ήταν έγκλειστοι στη Βορκούτα. Έχασαν τη ζωή τους τουλάχιστον ενάμισι εκατομμύριο άνθρωποι. Όμως, μετά τον θάνατο του Στάλιν δέκα χρόνια πριν, ο νέος επικεφαλής του Κόμματος, Νικίτα Χρουστσόφ, διέταξε την απελευθέρωση των πολιτικών κρατουμένων. Πλέον το Βορκούτλαγκ ήταν κατά κύριο λόγο μια έρημη γη με κενά κτίρια στρατοπέδων που ρήμαζαν στα έλη της λεκάνης του ποταμού Πετσόρα. Τα ανθρακωρυχεία γύρω από την πόλη Βορκούτα συνέχισαν να λειτουργούν, όμως πλέον σε αυτά δούλευαν ελεύθεροι εργάτες που είχαν έρθει να κατοικήσουν στην Αρκτική με δέλεαρ τους υψηλούς μισθούς και τις πολυήμερες διακοπές στον Νότο. Από το άλλοτε διαρκώς επεκτεινόμενο σύμπλεγμα στρατοπέδων που περιέβαλλε τη Βορκούτα, παρέμενε πλέον μόνο το Στρατόπεδο 51 και μερικά ακόμα παρόμοια, με το καθένα από αυτά να στεγάζει πάνω κάτω πεντακόσιους από τους πιο βίαιους εγκληματίες της Σοβιετικής Ένωσης.

Ο Βάσιν ήταν ο βασιλιάς-φάντασμα σε ένα στρατόπεδο-φάντασμα, κατάλοιπο μιας χαμένης αυτοκρατορίας φυλακών, παρατημένης στην άκρη του κόσμου. Ένα μέρος τόσο απομακρυσμένο, που τον χειμώνα ο ήλιος καταδεχόταν να το φωτίζει ελάχιστα, προτού το εγκαταλείψει στη σκοτεινή μπλε σφαίρα μιας σχεδόν ατελείωτης αρκτικής νύχτας.

Έξω από την τραπεζαρία των αξιωματικών ακούστηκε το πνιχτό στρίγκλισμα μιας κόρνας. Μια ταλαιπωρημένη γυναίκα με γκριζα ρόμπα και βρόμικη ποδιά πλησίασε τον Βάσιν – ήταν η Τατιάνα, η *μπουφέτσιτσα* του διοικητή, προσωπική του μα-

γείρισσα και υπηρέτρια. Η γυναίκα ακούμπησε προσεκτικά στο τραπέζι μια πορσελάνινη κούπα με αχνιστό τσάι κι ένα πατάκι με δύο σοκολατάκια και μια φέτα λεμόνι. Ο Βάσιν έσπρωξε μακριά το μπολ της σούπας με το φαγωμένο χεϊλος και ρούφηξε αργά το τσάι του, δίχως να σηκώσει το βλέμμα.

Μαυροντυμένοι κατάδικοι περνούσαν βιαστικά έξω από τα παράθυρα, τρέχοντας να προλάβουν τη βραδινή αναφορά. Αφού ήπιε γρήγορα το τσάι, ο Βάσιν σηκώθηκε με κουρασμένες κινήσεις. Στην γκαρνταρόμπα συνάντησε καμιά δεκαριά αξιωματικούς που κουβέντιαζαν και ξεσπούσαν κάθε τόσο σε βραχνά γέλια. Κανείς δεν έδωσε σημασία στον διοικητή του, καθώς εκείνος έπαιρνε το βαρύ, επενδυμένο με προβιά προβάτου παλτό του και κούμπωνε τη ζώνη του περιστρόφου του.

Αν έκρινε κανείς από τη σημασία που του έδιναν οι υφιστάμενοί του, ο συνταγματάρχης Βάσιν θα μπορούσε κάλλιστα να είναι φτιαγμένος από αχνό λαχανόσουπας και καπνό τσιγάρου.

## 2

Η κοντόχοντρη ατμομηχανή που έσερνε τα λιγοστά βαγόνια μεταφοράς κρατουμένων έφτασε καθυστερημένα από τον τερματικό σταθμό της Βορκούτα. Πέρασε με δυσκολία μέσα από το χιόνι που είχε μαζέψει ο άνεμος πάνω στην παρακαμπτήρια σιδηροδρομική γραμμή, η οποία αποτελούσε τη μοναδική σύνδεση του στρατοπέδου με τον έξω κόσμο. Επί μέρες μια αρκτική παγοθύελλα σφυροκοπούσε με ριπές τσουχτερού ανέμου την περιοχή. Θραύσματα πάγου κοφτερά σαν γυαλί έπεφταν με δύναμη πάνω στο πρόσωπο του Βάσιν, καθώς έμπαινε

με βαριά βήματα στον σιδηροδρομικό σταθμό για να υποδεχτεί την αμαξοστοιχία. Οι κρατούμενοι αποβιβάστηκαν ένας ένας από τα βαγόνια-κελιά έχοντας το κεφάλι σκυφτό και τα χέρια δεμένα με χειροπέδες πίσω από την πλάτη, και μεταφέρθηκαν στο κτίριο απολύμανσης.

Την προσοχή του Βάσιν τράβηξαν τρεις άντρες που κατέβηκαν από το τελευταίο βαγόνι, το οποίο προοριζόταν για τους φύλακες της αμαξοστοιχίας. Οι δύο ήταν ένστολοι αξιωματικοί της KGB, ένας λοχαγός και ένας αρχιλοχίας. Ο τρίτος φορούσε μαύρη στολή κρατούμενου με επένδυση, όμως ήταν ελεύθερος, χωρίς χειροπέδες. Ο ανώτερος αξιωματικός της KGB πλησίασε τον Βάσιν μέσα από τη δίνη του χιονιού.

«Επείγουσες διαταγές προς τον διοικητή», φώναξε ο άντρας για να ακουστεί μέσα στη θύελλα. «Σχετικά με έναν ειδικό κρατούμενο».

«Εγώ είμαι ο διοικητής».

Ο λοχαγός, με πρόσωπο ζαρωμένο από το κρύο, του παρέδωσε έναν βαρύ χαρτοφύλακα που ήταν ασφαλισμένος με σύρμα και δύο μολυβδοσφραγίδες. Ο Βάσιν έβγαλε με τα δόντια του το ένα γάντι και προσπάθησε να ανοίξει τις σφραγίδες. Το γυμνό του χέρι μούδιασε αμέσως στον παγωμένο αέρα. Μέσα στον χαρτοφύλακα βρισκόταν ένα λεπτό, ακριβό δερμάτινο ντοσιέ με κλειδαριά που άνοιγε με αριθμητικό συνδυασμό. Στο εξωτερικό του ντοσιέ ήταν γραμμένες με κιμωλία δύο λέξεις: ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΝΙΚΙΤΑ.

Ο Νικήτα. Ο δεκατετράχρονος γιος του Βάσιν, που τον είχε αφήσει στη Μόσχα. Ό,τι και αν περιείχε το ντοσιέ, δεν μπορεί παρά να ήταν μήνυμα από το παλιό αφεντικό του, τον στρατηγό Ορλόφ. Ο Βάσιν προσπάθησε να καταπνίξει τον θυμό στη φωνή του, δίχως να τα καταφέρει.

«Ακολουθήστε με. Φέρτε μαζί σας τον κρατούμενο».

## 3

Μόλις βρέθηκε στη θαλπωρή του γραφείου του, ο Βάσιν γύρισε τους αριθμούς της κλειδαριάς του ντοσιέ –17/08, η ημερομηνία γέννησης του γιου του– και ο μηχανισμός άνοιξε. Μέσα υπήρχε ένας φάκελος που απευθυνόταν στον ίδιο, με την ένδειξη ΑΠΟΡΡΗΤΟ γραμμένη με τα καλλιγραφικά γράμματα του Ορλόφ. Έπνιξε μια παρόρμηση να πετάξει το γράμμα στη σόμπα. Παρ' όλα αυτά, πιθανόν για χιλιοστή φορά από τότε που πάτησε το πόδι του στο Βορκούτλαγκ, ο Βάσιν πίεσε τον εαυτό του να υπακούσει. Άνοιξε τον φάκελο.

Αγαπητέ Σάσα. Ελπίζω να περνάς καλά στο νέο σου σπίτι. Σου εμπιστεύομαι μια λεπτή και εξαιρετικά σημαντική αποστολή. Θέλω να φροντίσεις με κάθε κόστος να παραμείνει αυτός ο κρατούμενος ασφαλής, ζωντανός και υπό άνετες συνθήκες. Απαιτείται μυστικότητα. Ανάμενε περαιτέρω οδηγίες μου – κανενός άλλου. Οι δύο στρατιώτες που τον συνοδεύουν πρέπει να εξοντωθούν αμέσως. Μέσα στον χαρτοφύλακα θα βρεις ένα διακριτικό μέσο για αυτόν το σκοπό. Η επίσημη αναφορά σου σχετικά με τους θανάτους των συνοδών αξιωματικών θα αποτελεί επιβεβαίωση ότι το μήνυμα ελήφθη και έγινε κατανοητό. Γ. Ο.

Ο Βάσιν σήκωσε απότομα το κεφάλι και κοίταξε τον λοχαγό. Μια φευγαλέα ανάμνηση εμφανίστηκε στο μυαλό του: Είχε ξαναδεί αυτόν τον άντρα στα γραφεία των Ειδικών Υποθέσεων του Ορλόφ, στον 9ο όροφο του αρχηγείου της KGB στη

Μόσχα. Ψηλάφησε το εσωτερικό του χαρτοφύλακα και έκλεισε τα δάχτυλά του γύρω από τις δύο μικρές, κρύες μεταλλικές κάψουλες που ήταν κολλημένες στον πάτο με κολλητική ταινία. Τα ξεπλυμένα γαλάζια μάτια του αξιωματικού ήταν στυλωμένα πάνω του.

«Έχουμε λάβει εντολή να περιμένουμε μια έγγραφη βεβαίωση εκ μέρους σας ότι οι διαταγές ελήφθησαν, σύντροφε συνταγματάρχη».

«Ασφαλώς».

Ο Βάσιν πήρε βαθιά ανάσα. Ο Ορλόφ τον διέταξε να σκοτώσει αυτόν τον άντρα. Άραγε τολμούσε να του πάει κόντρα; Μήπως ο επισκέπτης από τη Μόσχα είχε λάβει διαταγές να εξοντώσει τον *ίδιο*, σε περίπτωση που αρνιόταν να συνεργαστεί; Ο Βάσιν ήξερε απέξω κι ανακατωτά το παλιό αφεντικό του. Αν δεν γίνονταν αυτοί οι δύο άντρες οι εκτελεστές του, θα γινόταν κάποιος άλλος. Και το μήνυμα του συνδυασμού, τα γενέθλια του Νικίτα, δεν γινόταν να είναι περισσότερα σαφές.

Ο Βάσιν έβαλε σε τάξη τις σκέψεις του. «Λοχαγέ, τι θα λέγατε να καλέσετε τον σύντροφό σας να ανέβει για ένα ποτό; Κάνετε μακρινό ταξίδι».

«Μάλιστα, συνταγματάρχη».

«Δέστε με χειροπέδες τον κατάδικο στο καλοριφέρ του διαδρόμου, πείτε στον λοχία υπηρεσίας να τον περάσει στο βιβλίο φυλακής ως έμπιστο κρατούμενο και να του βρει ένα ράντζο κάτω, στο κτίριο διοίκησης».

Ο Βάσιν περίμενε μέχρι να φύγει ο άντρας και ύστερα πήρε τον χαρτοφύλακα. Στράφηκε στη βιβλιοθήκη πίσω από το γραφείο του, όπου φυλούσε την προσωπική του προμήθεια βότκας, πιάνοντας τις κρύες ατσάλινες κάψουλες με το αριστερό του χέρι. Ύστερα κατέβασε από ένα ράφι τρία βρόμικα σφηνοπότηρα και ένα μπουκάλι Stolichnaya.

## 4

Ο γιατρός του στρατοπέδου, ένας ξερακιανός αλκοολικός, στάθηκε τρεκλίζοντας στο κατώφλι του γραφείου του Βάσιν. Η ιατρική ποδιά του ήταν λερωμένη και τα μάτια του ήταν κα-  
τακόκκινα από ένα μεθύσι που έμοιαζε να διαρκεί χρόνια.

«Καλημέρα, σύντροφε συνταγματάρχη. Οι δύο συνοδοί αξιωματικοί από τη Μόσχα είναι νεκροί. Έπαθαν έμφραγμα τη νύχτα και πέθαναν».

Ο Βάσιν σούφρωσε τα χείλια του προσπαθώντας να κρα-  
τήσει μια ουδέτερη έκφραση.

«Και οι δύο;»

Ύστερα από τόσα χρόνια στα γκούλαγκ, τίποτα δεν έμοιαζε  
ικανό να εκπλήξει τον γιατρό. Σήκωσε απλώς τους ώμους του.

«Και οι δύο. Να ετοιμάσω τα πιστοποιητικά θανάτου;»

«Να τα ετοιμάσεις, σύντροφε γιατρέ».

Ο Βάσιν έκλεισε την πόρτα και σωριάστηκε στην καρέκλα  
του. Προσπάθησε να θυμηθεί τα πρόσωπα των νεκρών αξιω-  
ματικών με τους οποίους έπινε μόλις την προηγούμενη νύχτα,  
όμως ήταν ήδη θολά στη μνήμη του. Είχαν κενά, σκληρά πρό-  
σωπα, όπως όλα τα μαντρόσκυλα του Ορλόφ από τον 9ο  
όροφο. Άντρες που δεν γινόταν να τους αγαπήσεις, αν και οι  
γυναίκες και τα παιδιά τους, που αγνοούσαν ακόμα την επερ-  
χόμενη απώλεια, ίσως τους αγαπούσαν. Ο Βάσιν δεν θα το  
μάθαινε ποτέ. Πλέον στο νεκροτομείο του στρατοπέδου βρί-  
σκονταν δύο πτώματα, δολοφονημένα από τον ίδιο, σύμφωνα  
με τις διαταγές του Ορλόφ. Ο Βάσιν δεν ένιωθε τίποτα πέρα  
από μια μουνδιασμένη αποστροφή. Το τσουχτερό ψύχος της  
Βορκούτα τον είχε παγώσει. Είχε ξεχάσει αυτή τη γλώσσα, που  
κάποτε ήξερε, το ηθικό λεξιλόγιο ενός μακρινού, φυσιολογι-  
κού κόσμου ο οποίος είχε σβήσει από τη μνήμη του.

Ο Ορλόφ είχε δίκιο ως συνήθως. Το δηλητήριο ήταν διακριτικό.

Ο Βάσιν έπιασε το ακουστικό της τηλεφωνικής συσκευής στο γραφείο του και διέταξε να φέρουν τον ειδικό κρατούμενο από το κελί στο οποίο είχε περάσει την προηγούμενη νύχτα. Καθώς περίμενε, έριξε μια ματιά στον φάκελο του άντρα. Λαζάρ Σαμουίλοβιτς Μπερεζόφσκι, γεννημένος τον Μάρτιο του 1910 στο Ροστόφ του Ντον. Καταδικάστηκε τον Μάιο του 1963 για οικονομική απάτη μεγάλης κλίμακας, παράνομη εμπορική κερδοσκοπία, διακίνηση λαθραίων αγαθών και συναλλάγματος στη μαύρη αγορά, συν τη συμμετοχή του σε εγκληματική οργάνωση. Ποινή: δεκαπέντε χρόνια καταναγκαστικά έργα.

Επομένως, ήταν ένας γκάνγκστερ. Για την ακρίβεια, ήταν προφανώς ο *κοσελέκ* ενός γκάνγκστερ: το *πορτοφόλι*, ο οικονομικός διαχειριστής της εγκληματικής οργάνωσης. Παρ' όλα αυτά, στον φάκελο δεν υπήρχε η παραμικρή ένδειξη της αιτίας για την οποία τον είχε στείλει ο Ορλόφ στη Βορκούτα. Ούτε γιατί άξιζε να παρθούν τόσο φονικές προφυλάξεις προκειμένου να κρατηθεί μυστική η παρουσία του συγκεκριμένου ανθρώπου.

Ένα χτύπημα στην πόρτα διέκοψε την ανάγνωσή του. Δίχως να περιμένει την άδεια του διοικητή του, ο λοχίας υπηρεσίας μπουκάρε στο γραφείο, φέρνοντας μέσα τον κρατούμενο δέμένο με χειροπέδες.

«Σύντροφε συνταγματάρχη, ο κρατούμενος Σ-8859».

Ο Μπερεζόφσκι ήταν ένας ψηλός, ρωμαλέος άντρας, αξύριστος καμιά βδομάδα, με αραιά μαλλιά που ήταν κουρεμένα όμορφα και όχι με την ψιλή – γεγονός που σήμαινε ότι δεν ήταν έγκλειστος στα γκούλαγκ. Ήταν σε καλή φυσική κατάσταση και μετά βίας τον έκανες σαράντα χρονών, μολοντί

**1963. Ρωσία.** Η νέα θέση του Συνταγματάρχη Αλεξάντερ Βάσιν ως διοικητή ενός στρατοπέδου γκούλαγκ κάθε άλλο παρά προαγωγή μπορεί να θεωρηθεί. Σε αυτό το μέρος καταλήγουν οι αξιωματικοί της KGB που για οποιοδήποτε λόγο έχουν πέσει σε δυσμένεια, προκειμένου να καθούν αθόρυβα και να ξεχαστούν. Όμως, όταν ξεσπάει στο στρατόπεδο μια βίαιη ανταρσία, ο Βάσιν πρέπει να πάρει την απόφαση: να δραπετεύσει ή να πεθάνει. Και δραπετεύει.

Μαζί του φεύγει ένας μυστηριώδης κρατούμενος – ένας άνθρωπος που ίσως κρατάει το κλειδί για ένα εξαιρετικά επικίνδυνο μυστικό: την ταυτότητα του ανθρώπου που έδωσε πραγματικά την εντολή για τη δολοφονία του Κένεντι. Σε έναν αγώνα δρόμου από τη ζοφερή ερημιά της Σιβηρίας μέχρι τους γκρίζους δρόμους της Μόσχας, ο Βάσιν προσπαθεί να βρίσκεται διαρκώς ένα βήμα μπροστά από την πλέον ανελέητη οργάνωση μυστικών πληροφοριών του κόσμου, προκειμένου να κρατήσει ζωντανό τον σημαντικότερο καταζητούμενο της Ρωσίας. Και με την πίστη, το ήθος και το πατριωτικό καθήκον του να δοκιμάζονται μέχρις εσχάτων, θα έρθει αντιμέτωπος με την ύστατη επιλογή: να συμμορφωθεί ή να πεθάνει πολεμώντας το σύστημα...

*Το μυθιστόρημα αυτό με τη δεμένη πλοκή και τη συναρπαστική ατμόσφαιρα συνυφαίνει μια κρίσιμη ιστορική στιγμή με τις μηχανορραφίες της σοβιετικής πολιτικής. Πρόκειται για ένα αριστοτεχνικά γραμμένο, ψυχροπολεμικό θρίλερ.*